

Sygn. akt III KK 298/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Łukasz Biernacki

w sprawie **M. K.**

skazanego z art. 278 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 8 września 2016 r.

kasacji, wniesionej na korzyść skazanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich
od wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w L.

z dnia 28 listopada 2011 r.

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. umarza postępowanie;**
- 2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w L. wyrokiem zaocznym z dnia 28 listopada 2011 r., sygn. akt II K .../11 uznał M. K. za winnego tego, że: w dniu 29 września 2011 r. na ulicy I. w S., pow. L., woj. [...] dokonał zaboru, w celu przywłaszczenia roweru marki Jubilat o wartości 280 zł. na szkodę R. C., tj. występku z art. 278 § 1 k.k. i na podstawie tego przepisu w zw. z art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. wymierzył mu karę 3 miesięcy

pozbawienia wolności oraz karę 40 dziennych stawek grzywny ustalając wysokość jednej stawki na 10 zł.; na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. oraz art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres dwóch lat, a na podstawie art. 73 § 1 k.k. oddał oskarżonego pod dozór kuratora, nadto obciążył go kosztami postępowania.

Wyrok ten nie był zaskarżony i uprawomocnił się w dniu 27 marca 2012 r.

W dniu 9 sierpnia 2016 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła kasacja od tego wyroku Rzecznika Praw Obywatelskich.

Zaskarżył on wyrok w całości na korzyść skazanego i zarzucił temu orzeczeniu:

rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego procesowego – to jest art. 479 § 1 k.p.k. w zw. z art. 133 § 2 k.p.k. i art. 6 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na rozpoznaniu sprawy przez Sąd pod nieobecność oskarżonego i wydaniu wyroku zaocznego, w sytuacji gdy M. K. nie został prawidłowo powiadomiony o terminie rozprawy, co w rezultacie doprowadziło do naruszenia jego prawa do obrony i wniósł o uchylenie wyroku i umorzenie postępowania, na podstawie art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z art. 45 § 1 k.w. z powodu przedawnienia orzekania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest w sposób oczywisty zasadna.

Zaskarżony nią wyrok wydano z oczywistą i rażącą obrazą wskazanych w zarzucie kasacji przepisów prawa procesowego. Charakter tego uchybienia powoduje, że mogło ono mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Nie ulega wątpliwości, że w obowiązującym w czasie wydania zaskarżonego wyroku przepisie art. 479 § 1 k.p.k. (który mocą art. 1 §1 pkt 166 ustawy z 27 września 2013 r o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. 2013, poz. 1247, został z dniem 1 lipca 2015 r uchylony) wskazane były przesłanki wydania wyroku zaocznego w postępowaniu uproszczonym. Jedną z nich było niestawiennictwo oskarżonego na rozprawę główną, pomimo doręczenia mu wezwania. Dopiero zatem prawidłowe – z punktu widzenia obowiązujących przepisów karnej ustawy procesowej – doręczenie oskarżonemu wezwania na rozprawę stwarzało możliwość wydania wobec tego

oskarżonego wyroku zaocznego. Tymczasem w rozpatrywanej sprawie nie ulega wątpliwości, że zaskarżony zaoczny wyrok wydano wobec występującego bez obrońcy oskarżonego po przeprowadzeniu w dniu 28 listopada 2011 r. rozprawy w sytuacji w której nie został on na tą rozprawę prawidłowo wezwany. Wezwanie do osobistego stawienia na termin rozprawy wyznaczonej na ten dzień, tj. 28 listopada 2011 r., wysłane zostało w dniu 15 listopada 2011 r. Pierwszy raz tę przesyłkę awizowano w dniu 17 listopada 2011 r., powtórnie awizowano zaś w dniu 28 listopada 2011 r. Wobec nie podjęcia przez oskarżonego tej przesyłki zwrócono ją Sądowi Rejonowemu w L. i wpłynęła ona na Biuro Podawcze tego Sądu w dniu 8 grudnia 2011 r. (k. 53 – 54). Bezsporne jest zatem to, że na rozprawę w dniu 28 listopada 2011 r., poprzedzającą wydanie zaskarżonego wyroku zaocznego, oskarżony nie był w sposób prawidłowy wezwany, skoro w tym samym dniu dopiero powtórnie awizowano mu wezwanie na tę rozprawę. Całkowicie błędnie – wbrew oczywistym rygorom dotyczącym tzw. doręczenia zastępczego wskazanych w art. 133 § 1 i 2 k.p.k. (według brzmienia obowiązującego w dacie orzekania) – w dniu rozprawy 28 listopada 2011 r. uznano, że wezwanie o niej zostało doręczone oskarżonemu w sposób prawidłowy (k. 46). Uczyniono tak pomimo tego, iż w tym dniu nie było w ogóle warunków do uznania, że przesyłka zawierająca wezwanie na wyznaczoną tego dnia rozprawę została rzeczywiście mu doręczona, bowiem nie została ona zwrócona Sądowi, co nastąpiło – po ponownym awizowaniu – dopiero dziesiątego dnia po tym jak wydano zaoczny wyrok. Uznając zatem za doręczone wezwanie na rozprawę wyznaczoną w dniu 28 listopada 2011 r. Sąd Rejonowy uchybił tym samym także treści art. 133 § 2 k.p.k., który to przepis wprowadził – jako warunek uznania skuteczności przewidzianego w nim tzw. doręczenia zastępczego – nakaz podwójnego awizowania przesyłki i zarazem konieczność upływu 7 dni od ponownego zawiadomienia o przesyłce. Stąd też niewątpliwie jest, że terminem doręczenia pisma w sposób wskazany w art. 133 § 2 k.p.k., w sytuacji gdy adresat go nie odbiera, pomimo dwukrotnego awizowania, był ostatni dzień siedmiodniowego terminu oznaczonego przy powtórzeniu czynności powtórnego zawiadomienia. W tym stanie rzeczy zaskarżony zaoczny wyrok nie tylko wydano z rażącym naruszeniem art. 479 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w chwili jego wydania) i art. 133 § 2 k.p.k., ale także i art. 6 k.p.k. Opisane uchybienie

pozbawiało oskarżonego prawa osobistego uczestnictwa w rozprawie i możliwości obrony swoich praw i interesów procesowych. Tym samym i stanowiło rażące naruszenie tegoż art. 6 k.p.k., tym bardziej doniosłe w sytuacji, w której oskarżony występował bez obrońcy, a prokurator w sprzeciwie od wydanego w dniu 27 października 2011 r. wyroku nakazowego domagał się wobec niego surowszej - niż wymierzona w tym wyroku - kary (k. 36, 41-42).

Wszystkie te okoliczności świadczą o oczywistej zasadności wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na rzecz skazanego kasacji, i tym samym o konieczności uchylenia zaskarżonego nią wyroku.

Konsekwencją tego rozstrzygnięcia stało się orzeczenie następcze o umorzeniu postępowania wobec oskarżonego z powodu przedawnienia karalności zarzucanego mu czynu.

W pierwszej kolejności zauważyć bowiem należy, iż czyn ten od 9 listopada 2013 r. – w związku z ustalonym przez już przywołaną ustawę z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. 2013, poz. 1247 ze zm.) nowym brzmieniem art. 119 k.w. stał się opisanym w tym przepisie wykroczeniem, bowiem zarzucana wartość przywłaszczonej przez oskarżonego rzeczy nie przekraczała 1/4 minimalnego wynagrodzenia (por. § 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 2010 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2011 r. – Dz.U., 2010, poz. 1288, który ustalił od dnia 1 stycznia 2011 r. minimalne wynagrodzenie za pracę w kwocie 1386 zł.). Taka kwalifikacja prawna zarzucanego oskarżonemu czynu obecnie musiała mieć zastosowanie – zgodnie z zasadą stosowania ustawy karnej wyrażoną w art. 4 § 1 k.k.

Wykroczenie to miało być popełnione przez oskarżonego w dniu 29 września 2011 r. Stosownie do treści art. 45 § 1 k.w. karalność wykroczenia ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynął rok; jeżeli w tym okresie wszczęto postępowanie, karalność wykroczenia ustaje z upływem 2 lat od popełnienia czynu. W sprawie niniejszej postanowienie o wszczęciu dochodzenia wydano w dniu 30 września 2011 r. (k. 12). Oznacza to, że przedawnienie karalności zarzucanego M. K. wykroczenia nastąpiło z dniem 30 września 2013 r.

W rezultacie tych ustaleń w oparciu o treść art. 5 § 1 pkt 4 k.p.w. w zw. z wspomnianym art. 45 § 1 k.w. należało postępowanie wobec M. K. o przedmiotowy

czyn – z racji przedawnienia karalności – umorzyć, a kosztami postępowania na mocy art. 118 § 2 k.p.w. obciążyć Skarb Państwa.

Z tych wszystkich względów orzeczono jak wyżej.

eb